

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
ВИЩОЇ ШКОЛИ"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри соціології та психології управління.
Протокол № 1 від 31.08.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач Г. А. Полякова

Робоча програма навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи" для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання : [Електронне видання] / уклад. Г. А. Полякова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 31 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни, розкрито її зміст за темами, вміщено плани лекцій і семінарських (практичних) занять, матеріали для закріплення знань та систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання.

Вступ

Особливістю сучасного етапу розвитку нашого суспільства є зростання ролі гуманітарних знань у підготовці фахівців різних спеціальностей. Магістри з різних галузей знань повинні володіти не тільки фаховими знаннями, вміннями, а й уміти навчати інших, розробляти методологічні основи управління освітнім процесом у системі підготовки і перепідготовки кадрів усіх сфер народного господарства.

Педагогіка вищої школи є однією з галузей педагогіки – науки про виховання, навчання і освіту молоді та дорослих, наука про закономірності навчання і виховання студентів, а також їх наукову і професійну підготовку як фахівців відповідно до державних вимог.

Психологія вищої школи є однією з галузей психології, яка вивчає закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності й закономірності науково-педагогічної діяльності викладача, а також соціально-психологічні особливості професійно-педагогічного спілкування й відносин викладачів і студентів.

Підґрунтям для ефективного оволодіння знаннями, вміннями, компетентностям у сфері психології і педагогіки вищої школи є опанування студентами таких дисциплін, як "Філософія", "Соціологія", "Психологія", "Психологія і педагогіка".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів: денна форма – 3; заочна форма – 3	Усі спеціальності	денна форма навчання	заочна форма навчання
		Базова	Базова
Рік підготовки			
6-й		6-й	
Семестр			
11-й		11-й	
Лекції			
14 год		14 год	
Практичні заняття			
14 год		14 год	
Змістових модулів – 1	Самостійна робота		
	62 год	62 год	
Загальна кількість годин: денна форма – 90; заочна форма – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 12	Освітній ступінь: магістр	Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 45 %;
- для заочної форми навчання – 45 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання студентам магістратури цілісної і логічно-послідовної системи знань про педагогічні та психологічні основи підготовки кадрів з вищою освітою; підготовка студентів магістратури як фахівців, здатних до самоосвіти та саморозвитку, що володіють основами педагогічних та психологічних знань та успішно застосовують їх у повсякденній та професійній практиці під час вирішення ситуацій, пов'язаних із навчанням, вихованням та розвитком.

Основні **завдання** вивчення навчальної дисципліни:

поглиблення, розширення, інтеграція знань з педагогіки та психології вищої школи;

практичне опанування студентами різних форм організації навчального і виховного процесів у вищих навчальних закладах I – IV рівнів акредитації;

виховання у студентів особистих якостей майбутнього педагога, викладача; прагнення до самонавчання, самовиховання, самовдосконалення;

вивчення психологічних аспектів навчання і виховання студентської молоді;

розвиток якостей особистості, що мають професійне значення для майбутнього викладача.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є соціально-педагогічна система освіти вищої школи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: закономірності, принципи, методи, форми навчально-виховного процесу та процесу професійної підготовки висококваліфікованого спеціаліста відповідно до вимог держави; психолого-педагогічні особливості суб'єктів освітнього процесу та їх взаємодії.

У результаті вивчення дисципліни "Педагогіка та психологія вищої школи" студенти повинні **знати**:

1) основи педагогіки та психології вищої школи, їх об'єкт, предмет, завдання, функції;

2) основні категорії педагогіки та психології вищої школи;

3) методи психолого-педагогічних досліджень у вищій школі;

4) мету, зміст, функції, структуру системи вищої освіти в Україні;

5) психолого-педагогічні характеристики складових навчального процесу;

6) напрями застосування інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні вищим навчальним закладом та навчальним процесом;

7) особливості студентського віку, психологічні характеристики студентської академічної групи;

8) основні етапи професійного становлення особистості;

9) структуру професійної компетентності фахівця;

уміти:

- 1) аналізувати та пояснювати психолого-педагогічні явища і процеси у вищому навчальному закладі;
- 2) здійснювати психолого-педагогічні дослідження;
- 3) використовувати принципи добору методів, форм, засобів навчання і виховання молоді та дорослих;
- 4) застосовувати найбільш ефективні методи, технології, прийоми навчання та виховання, що застосовуються у вищій школі;
- 5) доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі;
- 6) управляти навчально-пізнавальною діяльністю тих, хто навчається;
- 7) проводити соціально-психологічні та психолого-педагогічні дослідження;
- 8) розробляти професіограму, будувати програму професійного розвитку;
- 9) формувати і вирішувати практичні психолого-педагогічні проблеми особистості і соціальної групи в професійній діяльності й повсякденному житті.

Професійні компетентності, яких набувають студенти у результаті вивчення навчальної дисципліни

Ця навчальна дисципліна спрямована на формування професійних компетентностей, пов'язаних зі здатністю до навчання та ефективного спілкування у педагогічних ситуаціях.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни, такі:

- здатність до розроблення та проведення навчальних занять,
- здатність до педагогічного спілкування та взаємодії.

Складові визначених компетентностей розкриваються в табл. 2.1.

Теми навчальної дисципліни побудовані таким чином, що дають змогу поступового формування та розвитку професійних компетентностей та професійно значущих якостей.

Компетентності, що формуються у результаті вивчення дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Здатність до розробки та проведення навчальних занять	Здатність визначати і грамотно використовувати основні категорії та науковий апарат педагогіки та психології вищої школи, здійснювати на цій основі психолого-педагогічне дослідження з метою розв'язання педагогічних завдань
	Розуміння особливостей студентського віку
	Моделювання індивідуальної траєкторії особистісно-професійного розвитку
	Володіння методиками розроблення та проведення навчальних занять
Здатність до педагогічного спілкування та взаємодії	Володіння засобами та техніками педагогічного спілкування
	Подолання утруднень та бар'єрів у педагогічному спілкуванні та взаємодії

3. Програма навчальної дисципліни

На початку вивчення навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи" студенти повинні бути ознайомлені з програмою та структурою дисципліни, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань, умінь, навичок, компетенцій.

Тематичний план дисципліни складається з одного модуля, який містить цілісний фрагмент змісту освіти з п'яти навчальних тем.

Тема 1. Наукові основи педагогіки і психології вищої школи

Педагогіка вищої школи як наука, її об'єкт, предмет, завдання, функції. Категорії педагогіки і психології вищої школи: вища освіта, виховання, навчання, розвиток, їх взаємозв'язок. Роль самовиховання і самоосвіти у формуванні та розвитку висококваліфікованого спеціаліста. Педагогічна система, педагогічний процес та педагогічні технології на сучасному етапі розвитку педагогічної науки та практики вищої школи.

Соціально-історичні характеристики розвитку системи вищої педагогічної освіти в Україні та за кордоном. Болонський процес як засіб

інтеграції і демократизації вищої освіти. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система вищих начальних закладів.

Класифікація та загальна характеристика методів педагогічних і психологічних досліджень: спостереження, опитування, вивчення педагогічної документації, педагогічний експеримент, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження, математичні методи. Етапи проведення педагогічного дослідження.

Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.

Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика студентського віку

Студент як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності. Поняття студентства як особливої соціальної групи. Права та обов'язки студентів, визначені законодавством України. Своєрідність студента як об'єкта і суб'єкта педагогічної діяльності.

Соціально-педагогічна характеристика студентського віку. Соціально-педагогічні характеристики студентства України за дослідженнями вітчизняних учених. Соціальний стан молоді в Україні. Основні сфери життєдіяльності студентів. Протиріччя та кризи студентського віку. Типологія сучасних студентів: за професійною спрямованістю, за ставленням до професійного навчання та позааудиторної суспільної роботи; за рівнем відповідального ставлення до навчально-пізнавальної діяльності; за типом мислення.

Професійне становлення особистості студента. Ознаки навчально-професійної діяльності студентів. Формування особистості студентів як майбутніх фахівців на різних курсах у вищому навчальному закладі. Психологічна готовність майбутніх фахівців до професійної діяльності. Модель фахівця з вищою освітою.

Особливості студентської групи, її структура та розвиток. Поняття, види та структура студентських груп. Формування та розвиток студентської групи.

Тема 3. Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ

Професійне становлення та розвиток особистості. Поняття "професіоналізм", "професіонал", "професійне становлення", "конкуренто-

спроможність", "професійна компетентність". Етапи професійного становлення та розвитку людини. Психологічна готовність до професійної діяльності. Кризи професійного розвитку та шляхи їх подолання.

Теорії професійного розвитку. Протиріччя особистісного і професійного розвитку. Методи вимірювання та оцінювання професійного та особистісного розвитку.

Розвиток професійної компетентності та конкурентоспроможності фахівця на засадах андрагогіки. Зміст професійного навчання в андрагогічній моделі. Критерії ефективності професійної освіти. Визначення ресурсів конкурентоспроможності фахівця. Структура та зміст професіограми. Технологія та інструментарій факторно-критеріального моделювання.

Тема 4. Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі

Поняття та структура навчального процесу. Особливості студено-центрованого навчання.

Організація аудиторної та поза аудиторної роботи зі студентами.

Методика розроблення та проведення навчальних занять (лекційних, практичних, лабораторних, тренінгових).

Педагогічні технології. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі.

Результати навчання у термінах компетентності. Моніторинг та самооцінка результатів навчання студентів.

Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії

Педагогічне спілкування: сутність, стилі, труднощі.

Особливості педагогічного спілкування.

Стилі педагогічного спілкування та взаємодії. Комунікативні бар'єри у педагогічному спілкуванні.

Конфліктні ситуації у навчальному процесі та методи їх розв'язання.

Структуру залікового кредиту навчальної дисципліни наведено в табл. 3.1.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Усього	денна форма навчання			Усього	заочна форма навчання		
		лекційні	практичні	самостійна робота		лекційні	практичні	самостійна робота
<i>Тема 1.</i> Наукові основи педагогіки і психології вищої школи	14	2	2	10	14	2	2	10
<i>Тема 2.</i> Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	16	2	2	12	16	2	2	12
<i>Тема 3.</i> Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ	14	2	2	10	14	2	2	10
<i>Тема 4.</i> Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	23	4	4	15	23	4	4	15
<i>Тема 5.</i> Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	23	4	4	15	23	4	4	15
Усього годин	90	14	14	62	90	14	14	62

Викладання навчальної дисципліни "Педагогіка та психологія вищої школи" передбачає переважно лекційні та практичні заняття з використанням активних, інтерактивних, інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни й формує вміння й навички їх практичного застосування через індивідуальне та колективне виконання відповідних завдань. Шляхом практичної діяльності формуються ключові, спеціальні компетентності. Перелік тем практичних занять наведено в табл. 4.1.

Перелік практичних занять

Назва теми	Назви практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
<i>Тема 1.</i> Наукові основи педагогіки і психології вищої школи	Групова робота "Основні категорії педагогіки і психології вищої школи". Практична вправа на основі кейсів "Стандартизація вищої освіти"	2	Основна: [2 – 4; 6; 7]. Додаткова: [9; 11]
<i>Тема 2.</i> Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	Вправа "Психологічний портрет ідеального та реального студента". Групова робота "Психологічні особливості студентської академічної групи"	2	Основна: [2; 4; 6]. Додаткова: [13; 15; 21]
<i>Тема 3.</i> Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ	Практичне заняття. Сучасні вимоги до фахівця (аналіз вимог роботодавців). Моделювання структури та змісту професійної компетентності фахівця	2	Основна: [2; 4; 6]. Додаткова: [10; 11]
<i>Тема 4.</i> Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	Психологічний аналіз учіння студентів. Групова робота "Моделювання навчального процесу за спеціальністю". Дидактичний тренінг "Методи та технології активізації навчального процесу". Моделювання навчального заняття з використанням активних та інтерактивних технологій навчання	4	Основна: [1; 6; 7]. Додаткова: [12; 14; 15]
<i>Тема 5.</i> Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	Вправи "Ефективні комунікації". Захист варіативного компетентнісно-орієнтованого завдання. Практичне заняття "Психологія педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу". Розв'язання психолого-педагогічних ситуацій	4	Основна: [4 – 6]. Додаткова: [12; 13; 21]

Приклад типового практичного заняття

Практичне заняття за темою

"Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця"

1. Організаційний етап заняття (5 хв).
2. Етап актуалізації знань (експрес-контроль, 10 хв).
3. Перевірка завдань для самостійної роботи (10 хв).

Завдання 1

Обговорення сучасних вимог до фахівця (аналіз вимог роботодавців)
(20 хв).

Завдання 2

Моделювання структури та змісту професійної компетентності фахівця за спеціальністю підготовки (45 хв).

N п/п	Складові професійної компетентності фахівця	Вагомість, значущість	Зміст	Ступінь прояву (+/-)
1	Когнітивний компонент (професійні знання)			
2	Професійно-діяльнісний компонент (професійні вміння)			
3	Соціально-комунікативний компонент (спілкування та взаємодія)			
4	Особистісний компонент (професійно-значущі якості та здібності)			

Висновки щодо сформованості власної професійної компетентності (ступінь прояву).

5. Самостійна робота

Самостійна робота – це різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності магістрів, які здійснюються ними на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі.

Організація самостійної роботи студентів спрямована на здійснення творчої і самостійної праці, планування особистої стратегії навчання, раціональної організації свого часу, аналізу та інтерпретації результатів наукових досліджень.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам під час навчання за дисципліною "Педагогіка та психологія вищої освіти":

1. Оброблення та вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до семінарських та практичних занять.
3. Виконання індивідуальних завдань.
4. Робота у комп'ютерних мережах.
5. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.
6. Підготовка до контрольних робіт, заліку.
7. Виконання навчальних завдань теоретичного та практичного спрямування (табл. 5.1).

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
<i>Тема 1.</i> Наукові основи педагогіки і психології вищої школи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Теоретичне завдання 1. "Аналіз основних категорій педагогіки вищої школи"	10	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка завдання	Основна: [2 – 4; 6; 7]. Додаткова: [17; 20]
<i>Тема 2.</i> Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Ознайомлення із державною доповіддю про становище молоді в Україні. Написання есе "Соціально-педагогічний портрет сучасного студентства", "Моя студентська академічна група"	12	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка завдання есе	Основна: [2; 5; 6; 8]. Додаткова: [9; 11; 16]
<i>Тема 3.</i> Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ	Вивчення лекційного. Практичне завдання 3. Побудова власного профілю професійної компетентності за спеціальності. Практичне завдання 4 "Програма професійного розвитку". Підготовка до контрольної роботи	10	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка теоретичного завдання 3, 4	Основна: [6; 8]. Додаткова: [11; 13; 15]
<i>Тема 4.</i> Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка компетентнісно-орієнтованого завдання	15	Робота на занятті. Експрес-контроль. Виконання завдань за темою	Основна: [3 – 8]. Додаткова: [9; 10; 15]
<i>Тема 5.</i> Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Оформлення варіативного компетентнісно-орієнтованого завдання. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи	15	Робота на занятті. Виконання завдань. Експрес-контроль. Перевірка компетентнісно-орієнтованого завдання. Контрольна робота	Основна: [5; 6]. Додаткова: [13; 15; 18]

**Компетентнісно-орієнтоване завдання з навчальної дисципліни
"Педагогіка та психологія вищої школи"**

Варіант 1

**Дослідження психолого-педагогічних явищ та процесів
Коротко характеристика структури, змісту та вимог до виконання**

Структура матеріалів завдання

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Обґрунтування роботи.
4. Основні поняття.
5. Результати дослідження.
6. Узагальнені висновки.
7. Рекомендації.
8. Список використаних джерел.
9. Додатки.

Вимоги до змісту комплексного завдання роботи

Титульний аркуш оформлюється за загально встановленою формою.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків (у разі необхідності).

Обґрунтування роботи. Розділ містить:

- 1) вступ, що розкриває сутність теми, обґрунтовується актуальність теми (орієнтовна тематика завдань наведена у додатку А);
- 2) формулювання проблеми, мети, об'єкта, предмета, гіпотез, методів дослідження, опис вибіркової сукупності.

Основні поняття. Розділ містить словник основних понять: 5 – 10 термінів, що увійшли до основної частини, для пояснення ключових вихідних положень.

У *загальних висновках* підсумовуються результати дослідження, дається узагальнена оцінка виконаної роботи.

Рекомендації: висвітлюють позиції автора щодо розвитку дослідженої ситуації, явища, процесу відповідно до результатів дослідження і вимог сучасності.

Список використаних джерел: наводиться список реально використаних джерел (5 – 10).

Додатки: містять зміст методик, що використані в дослідженні, робочі матеріали опитування та тестування.

Варіант 2

Методична розробка навчального заняття

Коротка характеристика структури, змісту та вимог до виконання

Структура матеріалів завдання

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Методична розробка заняття.
4. Словник основних понять.
5. Список використаних джерел.
6. Додатки.

Вимоги до змісту комплексного завдання роботи

Титульний аркуш оформлюється за загально встановленою формою.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків (у разі необхідності).

Методична розробка заняття містить:

формулювання мети заняття;

визначення форми заняття (лекція, семінар, практичне заняття, лабораторна робота, тренінг, екскурсія тощо);

необхідне обладнання та дидактичне забезпечення;

розроблення плану заняття за структурою, що наведена у табл. 5.2.

Таблиця 5.2

Етап заняття	Тривалість етапу (хвилини)	Короткий зміст етапу	Методи, форми організації, педагогічні технології, засоби навчання
1	2	3	4

Примітка: етапи заняття відповідають структурі певної організаційної форми навчання (лекція, практичне заняття, семінар, лабораторна робота, ділова гра, тренінг тощо).

5. Рекомендації щодо проведення навчального заняття (врахування курсу, вікових і індивідуальних особливостей студентів, специфіки навчальної дисципліни тощо).

У роботі наводиться список реально використаних джерел (5 – 10).

Додатки: містять дидактичний матеріал, що використовується для реалізації розробленого завдання.

Орієнтовна тематика психолого-педагогічного дослідження з дисципліни "Педагогіка та психологія вищої школи"

1. Психологія спілкування студентів (комунікативний самоконтроль, потреба у спілкуванні, рівень перцептивно-невербальної компетентності, вміння слухати).

2. Рівень емоційного інтелекту, рівень емпатичних здібностей студентів, прийняття інших.

3. Діагностика лідерських та організаторських здібностей студентів.

4. Рівень конфліктності членів студентської групи.

5. Визначення рівня соціалізації особистості студента.

6. Психологічна характеристика студентської групи (рівень розвитку групи).

7. Психологічна характеристика студентської групи (групова згуртованість, групова ефективність).

8. Рольові позиції у міжособистісних відношеннях.

9. Синдром "професійного вигорання" та шляхи його запобігання.

10. Соціально-психологічний клімат у студентській групі.

11. Мотиваційна сфера й спрямованість особистості студента ВНЗ.

12. Сформованість професійно значущих якостей майбутнього фахівця.

13. Соціалізація особистості студента ВНЗ (соціальні ролі в групі).

14. Самоосвіта і саморозвиток особистості студента (готовність до саморозвитку).

6. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Наукові основи педагогіки та психології вищої школи

1. Що вивчає наука педагогіка вищої школи?
2. Що належить до основних категорій педагогіки вищої школи?
3. Які основні етапи історії розвитку вищої школи в Україні?
4. Які завдання педагогіки вищої школи на сучасному етапі?
5. Яка структура системи вищої освіти в Україні?
6. У яких напрямках передбачається вдосконалення системи вищої освіти України для її входження до Зони європейської освіти?
7. У яких формах може здійснюватися підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах?
8. Які методи використовує педагогіка для дослідження проблем у вищій школі?
9. У чому полягає необхідність взаємозв'язку педагогіки вищої школи з іншими науками?
10. Яке місце займає педагогіка вищої школи в системі навчання магістрів?

Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика студентського віку

1. У чому полягає спільність та відмінність процесів навчання, виховання і розвитку?
2. Яка психолого-педагогічна характеристика сучасного студента вищого навчального закладу?
3. Чому необхідно враховувати основні закономірності та принципи у вихованому процесі?
4. Які основні напрями виховання студентської молоді у вищому навчальному закладі?
5. Якими об'єктивними причинами зумовлена потреба у правовому, економічному, трудовому, екологічному, фізичному вихованні молоді людини?
6. У чому полягає сутність гендерного виховання?
7. Які форми вихованої роботи є доцільними у пропедевтиці девіантної поведінки молоді?
8. Яка необхідність призначення куратора академічної групи? У чому полягає зміст його роботи?
9. Яка роль самовиховання у підготовці майбутнього фахівця?

Тема 3. Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ

1. Дайте визначення понять "професійне становлення", "професіоналізм", "професійна компетентність", "конкурентоспроможність". Яка залежність між даними поняттями?
2. Розкрийте стадії професійного становлення за різними підходами до їх визначення. На якій стадії знаходиться ваше професійне становлення?
3. Які кризи можуть зустрітися на шляху професійного становлення і розвитку? Які шляхи їх подолання?
4. Що сприятиме самоактуалізації менеджера в професійно-управлінській діяльності?

Тема 4. Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі

1. Назвіть закономірності та принципи навчання у вищій школі.
2. У чому полягає специфіка навчального процесу у вищій школі?
3. Що належить до складових навчального процесу?
4. Що складає зміст освіти? Яке призначення нормативної і вибіркової частин змісту освіти?
5. Які чинники впливають на вибір методів навчання в конкретній непедагогічній ситуації?
6. Розкрийте потенційні можливості інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні ефективності навчального процесу.
7. Назвіть основні форми організації навчального процесу. Виокремте їх переваги та недоліки.
8. Які методи активізації навчального процесу вам відомі?
9. Які сучасні освітні технології сприятимуть ефективності навчального процесу під час підготовки майбутнього конкурентоспроможного фахівця?
10. Що є моніторингом результатів навчання (поняття, об'єкти, процедури)?
11. Чому полягає самооцінка результатів навчання?
12. Що необхідно знати та вміти викладачу для управління педагогічними конфліктами?

Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії

1. Які основні функції викладача вищого навчального закладу?

2. Що складає зміст педагогічної діяльності викладача ВНЗ?
3. У чому сутність професійної компетентності викладача ВНЗ?
4. Яким вимогам повинні відповідати особистісні якості викладача?
5. Які способи визначення якості й оцінки педагогічної діяльності викладача застосовуються у вищому навчальному закладі?

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота викладача здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, аналізу результатів виконання індивідуальних завдань та завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Зміст індивідуально-консультативної роботи наведено в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Зміст індивідуально-консультативної роботи

Частини дисципліни	Зміст консультативної роботи	
	індивідуальна	групова
Теоретична	Запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни, виконання дослідної роботи	Розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику
Практична	Розгляд практичних завдань стосовно яких виникли запитання	Розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

- 1) захисту самостійних індивідуальних та групових завдань;
- 2) доповідей для виступу на науковому семінарі, конференції.

8. Методи навчання

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 8.1.

Форми та методи активізації процесу навчання

Тема	Технологія активізації процесу навчання
<i>Тема 1.</i> Наукові основи педагогіки і психології вищої школи	Лекція з постановкою оперативних питань та випереджального завдання. Дискусія "Сучасні проблеми вищої освіти", мета якої актуалізація знань, власного досвіду та позиції з теми, що вивчається. Робота в малих групах, мета якої засвоєння основних категорій педагогіки вищої школи
<i>Тема 2.</i> Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	Проблемна лекція. Дискусія за результатами групової роботи "Реалізація принципу демократизації у виховному процесі", мета якої формування знань щодо сутності і принципів виховання. Дослідження "Я і моя група", мета якого актуалізація "Я-концепції" та формування міжособистісних відносин в студентській групі та управління ними
<i>Тема 3.</i> Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ	Лекція-конференція. Кейс-технологія "Стандартизація освіти". Дидактичний тренінг "Методи активізації навчального процесу", мета якого оволодіння уміннями застосування сучасних методів, форм та технологій навчання
<i>Тема 4.</i> Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку. Робота в малих групах, тренінгові та інформаційно-комунікаційні технології навчання. Дидактичний тренінг
<i>Тема 5.</i> Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	Лекція з включенням дискусійних питань. Групова робота, мета якої актуалізація досвіду студентів з міжособистісного і ділового спілкування

9. Методи контролю

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, методи самоконтролю та самоперевірки.

Форми контролю: індивідуальна перевірка, фронтальна перевірка, підсумкові форми контролю.

Поточний контроль і оцінювання знань, навичок і вмінь здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння теоретичних знань і рівня підготовленості студента до використання конкретної роботи.

Поточний контроль успішності навчання студентів з дисципліни "Педагогіка та психологія вищої школи" та рівня сформованості у них

компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах:

активна участь у навчальній діяльності на лекції, ведення конспекту;
активна участь на практичних заняттях;

перевірка виконання навчальних завдань (теоретичних, практичних, компетентнісно-орієнтованих);

перевірка виконання завдань для самостійної роботи;
експрес-опитування;

виконання контрольних робіт.

Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль – 60 балів.

Результати всіх форм поточного контролю є невід'ємними складовими критеріїв підсумкового оцінювання знань студентів, наведених у табл. 10.1, табл. 10.2.

Програмою передбачена контрольна робота. Приклад завдання для теоретичного модульного контролю 1, 2 (фрагменти):

Приклад завдань контрольної роботи

Варіант 1

Стереотипні завдання.

1. Що вивчає психологія вищої школи?
2. Назвіть основні категорії педагогіки вищої школи.
3. Що є структурою комунікації? Що сприяє ефективній комунікації?

Діагностичні завдання.

1. Назвіть три методи психолого-педагогічного впливу і найбільш конструктивні що до них методи контр впливу.

2. Назвіть складові навчального процесу, вкажіть, у чому їх взаємозв'язок.

3. Перерахуйте типологічні особливості сучасних студентів. Як ці особливості можуть бути враховані для забезпечення ефективності навчального процесу у ВНЗ?

Творчі завдання.

1. Дайте визначення студентської академічної групи. Опишіть композиційну структуру своєї студентської академічної групи, розкривши: кількість, особливості членського складу, рівень розвитку групи. Чи можуть особливості студентської академічної групи впливати на успішність навчання її членів? Обґрунтуйте відповідь.

2. Запропонуйте навчальну вправу із застосуванням методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів 5-го курсу.

Розподіл балів, які студенти отримують за контрольну роботу.

Максимальний бал за контрольну роботу – 12 балів.

Бали розподіляються таким чином: стереотипні завдання по 1 балу за повну та правильну відповідь. Діагностичні завдання – по 3 бали за повну та обґрунтовану відповідь. Творчі завдання – 4 бали.

10. Розподіл балів, яких набирають студенти

Технологічна карта контролю та оцінювання результатів навчання студентів з дисципліни "Педагогіки та психології вищої школи" подана в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Технологічна карта контролю та оцінювання результатів навчання студентів

Компетентності	Тиждень	Форми навчання	Години	Вид навч. заняття	Зміст навчальної діяльності	Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4	5	6	7	8	
КСО, КЗН-1 Інтелектуальність, дотримання етичних норм поведінки Знання основ психології, педагогіки, схильності до естетичних цінностей, уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності	1	Ауд.	2	Лекція 1	Тема 1. Наукові основи педагогіки та психології вищої школи	Робота на лекції	1	
			2	Практичне заняття 1	Експрес-опитування. Завдання: "Педагогічні технології знайомства учасників студентської академічної групи та їх аналіз", "Соціометрія студентської академічної групи"	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка завдання	1 1 4	
		СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Завдання "Аналіз основних категорій педагогіки вищої школи"	Експрес-контроль. Перевірка завдання		
	2	Ауд.	2	Лекція 2	Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	Робота на лекції	1	
				2	Практичне заняття 2	Вправа "Психологічний портрет ідеального та реального студента". Групова робота "Психологічні особливості студентської академічної групи"	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка есе	1 1 10
			СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написання есе "Напуття майбутнім студентам від випускника"	Експрес-контроль. Перевірка есе	

1	2	3	4	5	6	7	8
	3	Ауд.	2	Лекція 3	Тема 3. Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття 3	Обговорення сучасних вимог до фахівця (аналіз вимог роботодавців). Вправа "Моделювання структури та змісту професійної компетентні фахівця"	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка теоретичних завдань	1 1 8
		СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Завдання "Побудова професіограми за спеціальністю. Завдання "Програма професійного розвитку"	Експрес-контроль. Перевірка теоретичних завдань	
Здатність до дослідницької роботи, здатність до роботи в команді, здатність до аналізу та синтезу науково-технічної, природничо-наукової та загальнонаукової інформації, професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями, здатність до письмової й усної комунікації	4	Ауд.	2	Лекція 4	Тема 4. Педагогічні і психологічні засади викладання у вищій школі	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття 4	Групова робота "Моделювання навчального процесу за спеціальністю"	Робота на занятті. Експрес-контроль. Перевірка завдання	1 1 8
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи	Експрес-контроль. Перевірка завдання	
	5	Ауд.	2	Лекція 5	Тема 4. Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття 5	Дидактичний тренінг "Методи та технології активізації навчального процесу". Захист варіативного компетентнісно-орієнтованого завдання	Робота на занятті. Експрес-контроль. Виконання завдань	1 1 4
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка міні-лекції з презентацією з організаційних форм, сучасних технологій навчання у вищій школі	Експрес-контроль. Виконання завдань	
КСО, КСІ	6	Ауд.	2	Лекція 6	Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття 6	Вправи "Ефективні комунікації". Захист варіативного компетентнісно-орієнтованого завдання	Робота на занятті. Виконання завдань. Експрес-контроль. Перевірка компетентнісно-орієнтованого завдання	1 1 24

1	2	3	4	5	6	7	8
Здатність до дослідницької роботи, здатність до роботи в команді, здатність до аналізу та синтезу науково-технічної, природничо-наукової та загальнонаукової інформації, професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями, здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою	7	СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Оформлення варіативного компетентнісно-орієнтованого завдання	Експрес-контроль. Перевірка компетентнісно-орієнтованого завдання	
		Ауд.	2	Лекція 7	Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	Робота на занятті	1
			2	Практичне заняття 7	Розв'язання психолого-педагогічних ситуацій. Контрольна робота	Робота на занятті. Перевірка контрольної роботи	12
		СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до контрольної роботи	Експрес-контроль. Перевірка компетентнісно-орієнтованого завдання	
	Всього годин		108		Загальна максимальна кількість балів з дисципліни		100
					з них		
	<i>аудиторні</i>				<i>поточний контроль</i>		
	<i>самостійні</i>				<i>підсумковий контроль</i>		100

Розподіл балів та шкалу оцінювання наведено в табл. 10.2 – 10.5.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточний контроль та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль					100
T1	T2	T3	T4	T5	
7	13	19	27	34	

Примітка. T1, T2 ... T5 – теми змістового модуля.

Таблиця 10.3

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістового модуля	Активна робота на лекції	Активна робота на практичному занятті	Експрес-опитування	Завдання	Есе	Доповідь	Компетентнісно-орієнтоване завдання	Письмові контрольні роботи	Σ
Тема 1. Наукові основи педагогіки та психології вищої школи	1	1	1	4	–	–	–	–	7
Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика студентського віку	1	1	1	–	10	–	–	–	13
Тема 3. Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ	1	1	1	16	–	–	–	–	19
Тема 4. Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі	2	2	2	–	–	15	–	6	27
Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії	2	3	1	–	–	–	18	10	34
Σ	7	8	6	20	10	15	18	16	100

Таблиця 10.4

Максимальний бал на тиждень

Теми змістового модуля		Активна робота на лекції	Активна робота на практичному занятті	Експрес-опитування	Завдання	Есе	Доповідь	Компетентнісно-орієнтоване завдання	Письмові контрольні роботи	Σ
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	1	1	4	–	–	–	–	7
	Тема 2	2 тиждень	1	1	–	10	–	–	–	13
	Тема 3	3 тиждень	1	1	16	–	–	–	–	19
	Тема 4	4 тиждень	1	1	–	–	–	–	6	9
		5 тиждень	1	1	–	–	15	–	–	18
	Тема 5	6 тиждень	1	1	–	–	–	18	–	21
		7 тиждень	1	2	–	–	–	–	10	13
Σ		7	8	6	20	10	15	18	16	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література**11.1. Основна**

1. Бандурка О. М. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. / О. М. Бандурка, В. О. Тюріна, О. І. Федоренко. – Харків : ТИТУЛ, 2006. – 176 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за редакцією В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
5. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навч. посіб. для магістрів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : ТОВ "Філ-студія", 2006. – 320 с.
6. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: навч. посіб. для магістрів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : ТОВ "Філ-студія", 2006. – 320 с.
7. Полякова Г. А. Педагогіка : навч. посіб. / Г. А. Полякова, Т. А. Борова. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 374 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Київ : Академвидав, 2006. – 352 с.

11.2. Додаткова

9. Афанасьєв М. В. Тренінг формування компетентностей з економіки підприємства : [навчальний посібник] / М. В. Афанасьєв, І. В. Гончарова, Д. О. Тищенко. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 328 с.

10. Єльнікова Г. В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій) / Г. В. Єльнікова. – Харків : Видав. група "Основа", 2004. – 128 с.

11. Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті : монографія / Н. Л. Коломінський. – Київ : МАУП, 2000. – 286 с.

12. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під. заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : "К.І.С.", 2004. – 112 с.

13. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко ; за ред. В. М. Кухаренка. – 3-тє вид. – Харків : НТУ "ХПІ" ; "Торсінг", 2002. – 320 с.

14. Локарева Г. В. Педагогічне спілкування : науково-методичний посібник / Г. В. Локарева, Л. І. Міщик, О. О. Почерніна. – Запоріжжя : Запорізький держуніверситет, 2000. – 154 с.

15. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. М. Нагаєв. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

16. Освітній менеджмент : навч. посіб. / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – Київ : Шкільний світ, 2003. – 400 с.

11.3. Інформаційні ресурси

17. Educational Network Ukraine. Усі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітою: організації, вищі навчальні заклади, інформація про системи освіти найбільш розвинених країн, преса, виставки, конференції, фірми та ін. – Режим доступу : <http://www.ednu.kiev.ua>.

18. Сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу : <http://www.ministry.edu-ua.net>.

19. Сайт Управління освіти і науки Харківської міської ради. – Режим доступу : <http://www.edu.kharkov.com>.

20. Сайт Інституту засобів навчання Академії педагогічних наук – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/default.htm>.

21. Сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Великий путівник з освітніх серверів Інтернет. – Режим доступу : <http://www.dlab.kiev.ua>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи" за Національною рамкою кваліфікацій України

28

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність та відповідальність
1	2	4	5	6
Тема 1. Наукові основи педагогіки і психології вищої школи				
Здатність визначати і грамотно використовувати основні категорії та науковий апарат педагогіки та психології вищої школи, здійснювати на цій основі психолого-педагогічне дослідження з метою розв'язання педагогічних завдань	Основні закономірності, принципи, об'єкт, предмет, категорії педагогіки та психології вищої школи. Класифікація методів психолого-педагогічних досліджень	Визначати категорії вищої школи. Добирати методи психолого-педагогічних досліджень для розв'язання педагогічних ситуацій	Донести до фахівців та нефахівців знання та пояснення щодо сутності педагогічних процесів, результатів психолого-педагогічних досліджень	Приймати рішення та брати відповідальність за результати психолого-педагогічних досліджень
Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика студентського віку				
Розуміння особливостей студентського віку	Соціальні, психологічні, фізичні, нейрофізіологічні особливості студентського віку. Кризи студентського віку	Визначати типологію студентів. Ураховувати вікові, індивідуальні особливості у процесі навчання	Будувати комунікаційну стратегію із студентами з врахуванням вікових особливостей	Здатність до особистісно-професійного саморозвитку
Тема 3. Психолого-педагогічні особливості професійного становлення фахівця в освітньому середовищі ВНЗ				
Моделювання індивідуальної траєкторії особистісно-професійного розвитку	Напрями та етапи особистісно-професійного становлення студента у вищій школі. Етапи, форми особистісно-професійного розвитку	Будувати професорами. Визначати професійно-значущі якості. Будувати програму особистісно-професійного розвитку	Донесення сутності побудови індивідуальної траєкторії особистісно-професійного розвитку	Здатність до особистісно-професійного саморозвитку

1	2	3	4	5
Тема 4. Педагогічні та психологічні засади викладання у вищій школі				
Володіння методиками розроблення та проведення навчальних занять	Поняття, структура навчального процесу. Види навчальних занять. Структура навчального заняття. Технології навчання. Інформаційно-комунікаційні технології навчання. Методика розроблення навчальних занять різних видів	Розробка навчальних занять різних видів (лекційне, практичне, лабораторне, тренінгове), заочування інформаційно-комунікаційних технологій	Управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів	Здатність до саморозвитку педагогічної майстерності
Тема 5. Психологія педагогічного спілкування та взаємодії				
Володіння засобами та техніками педагогічного спілкування	Поняття, сутність, особливості педагогічного спілкування. Засоби, техніки, прийоми ефективного спілкування. Комунікативні бар'єри. Психологічні бар'єри спілкування	Застосування засобів, технік, прийомів ефективного спілкування. Подолання психологічних бар'єрів спілкування		Розвиток комунікативних навичок

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Теми практичних занять	10
5. Самостійна робота.....	12
6. Контрольні запитання для самодіагностики	17
7. Індивідуально-консультативна робота	19
8. Методи навчання	19
9. Методи контролю	20
10. Розподіл балів, яких набирають студенти	22
11. Рекомендована література.....	26
11.1. Основна	26
11.2. Додаткова	27
11.3. Інформаційні ресурси.....	27
Додатки.....	28

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
ВИЩОЇ ШКОЛИ"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Полякова** Ганна Анатоліївна

Відповідальний за видання *Л. О. Сасіна*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *В. О. Бутенко*

План 2016 р. Поз. № 203 ЕВ. Обсяг 31 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*